

Yayın Değerlendirme

Arşiv Belgelerine Göre Sultan Ahmed Külliyesi ve İnşâsı¹

Evre ÇORUH²

Sultan I. Ahmed tarafından devrin baş mimarı Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından inşa edilen Sultan Ahmed Camii ve Külliyesinin klasik Osmanlı mimarisine adeta son noktayı koyan formu ile Osmanlı döneminin en önemli eserlerinden biridir. Cami, hünkâr kasrı, sıbyan mektebi, medrese, arasta, hamam, dârüşşifâ (mescid ve hamamı ile), imâret-i âmire (mutfak, fırın, kiler, yemekhane), tabhâneler, han, dârülkurrâ, türbe, sebiller, çeşmeler, dükkânlar, odalar, mahzenler, kahvehane ve evlerden oluşmaktaydı. Bu yapılardan mahzenler, kahvehane, evler, dârüşşifâ (hamamı hariç), tabhâneler, hanla bir kısım dükkânlar ve üç sebil günümüze ulaşmamıştır. Asırlardır gözlerimizin önüne tüm ihtişamı ile serilmiş olsa da hala bu önemli külliye hakkında söyleyecek ve öğrenecek çok şey olduğu şüphesizdir.

Atatürk Kültür Merkezi yayınlarından olan *Arşiv Belgelerine Göre Sultan Ahmed Külliyesi ve İnşâsı*, Dr. Aliye ÖTEN'e ait. İlk baskısı 2021 yılında yapılan 642 sayfalık eser, Külliye'nin planı, inşa sürecini ve organizasyonunu ortaya koyan belgelere ışık tutması açısından önemli bilgilere yer verir. Kitap, İçindekiler, Giriş'le beraber yedi bölüm, Sonuç, Kaynakça, Sözlük ve Dizin'den oluşuyor.

¹ Öten, Aliye (2021). *Arşiv Belgelerine Göre Sultan Ahmed Külliyesi ve İnşâsı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları: 558, Araştırma inceleme: 193.

² Yüksek Kurum Uzmanı, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, ORCID: 0000-0003-4486-3310

Birinci bölümde, Giriş'in hemen ardından çalışmanın ana kaynakları ve basılmış birinci dereceden kaynaklara yer veriliyor. Ardından metot ve düzene değiniliyor. İkinci bölümde, Caminin banisi Sultan Ahmed Han, Mimarı Sedefkâr Mehmed Ağa, Sultan Ahmed Camii inşâsına karar verilmesi ve temel atma hazırlıkları hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, Külliye'yi oluşturan tüm yapılar başta cami olmak üzere plan ve tezyinat bakımlarından ele alınmıştır. Dördüncü bölümde, inşâ sürecinde kullanılan tüm malzemeler cinsine göre ayrıntılı olarak tasnif edilmiş, belgelerle nerede ne miktarda kullanıldıkları aktarılmıştır. Beşinci bölümde, inşâ organizasyonu ve çalışanlara yer verilmiştir. Altıncı bölümde inşâ kronolojisi, yedinci bölümde ise değerlendirme ve sonuç kısımlarına yer verilmiştir. Eserin son bölümü ise kaynakça, sözlük ve dizin kısımlarından oluşuyor.

Yazar kitabının ana konusu ile ilgili arka kapak kısmında şu bilgileri veriyor:

“Bu kitap bir abideyi ve onu yapanları yazanlarla günümüz arasında bir köprü kurma çalışmasıdır. Tarihin yazılı yapıları çevrilmeden bugünün en iyi şekilde değerlendirilebilmesi zordur. Her ne kadar varlığıyla şehrin dokusunda ve hayatın akışında kuvvetli bir yer kaplasa da, her abidenin görünmeyen yüzü onun değerini belirlemede bazen daha büyük bir pay sahibi olabilmektedir. Bu minvalde, nefsi İstanbul'un merkezinde inşâ edilen, şehrin ve insanlığın hafızasında 400 yıllık bir iz bırakan Sultan Ahmed Külliyesi'nin inşâ sürecini günü gününe tanımlama, çalışan ve organizasyon şemasını çözümleme, yapı malzemelerini tespit etme ve bugünkü yapısıyla karşılaştır-

ma başlıkları altındaki bilgileri içeren bu kitap, abideleriyle konuşan bir medeniyeti anlama ve anlatma yolunda mütevazî bir çabadır.”

Kültürel mirasımızın belgelenmesine katkılarından dolayı Dr. Aliye ÖTEN’e teşekkür ediyoruz. Sayın Hocamızın bu alandaki mesaisinin devamı ve bu türdeki başarılı çalışmaların artması en büyük dileğimizdir.

